

Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

DRI broj: 40116/18-042-1186/20
Podgorica, 20. decembar 2018. godine

I Z V J E Š T A J

**O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
LIBERALNE PARTIJE CRNE GORE
ZA 2017. GODINU**

(konačni izvještaj)

Podgorica, decembar 2018. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE I PREPORUKE.....	3
II	OPŠTI PODACI	7
2.	OSNOVNI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE.....	7
3.	FINANSIRANJE PARTIJE	7
3.1.	FINANSIRANJE IZ BUDŽETSKIH SREDSTAVA	8
3.2.	FINANSIRANJE IZ PRIVATNIH IZVORA.....	8
4.	VRSTA REVIZIJE	8
5.	PREDMET REVIZIJE.....	8
6.	CILJ REVIZIJE.....	8
6.1.	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU PRAVILNOSTI	8
7.	METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE.....	9
III	UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	10
8.	SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA.....	10
8.1.	FINANSIJSKI PLAN	10
8.2.	PROGRAM RADA	11
9.	POSLOVNE KNJIGE.....	11
10.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	12
10.1.	BILANS STANJA	12
10.1.1.	EVIDENTIRANJE I POPIS IMOVINE	12
10.1.2.	POTRAŽIVANJA	13
10.1.3.	NOVČANA SREDSTVA NA ŽIRO RAČUNIMA	13
10.1.4.	BLAGAJNA GLAVNOG ODBORA.....	13
10.1.5.	BLAGAJNA OPŠTINSKIH ODBORA	14
10.1.6.	KAPITAL	15
10.1.7.	KRATKOROČNE OBAVEZE	16
10.2.	BILANS USPJEHA.....	16
10.2.1.	PRIHODI.....	16
10.2.2.	RASHODI.....	18
IV	REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE.....	25

I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije br. 40116/18-042-1186/2 izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Liberalne partije Crne Gore za 2017. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovníkom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Liberalne partije Crne Gore za 2017. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 05/12 od 17.12.2018. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 04-362/18 od 10.12.2018. godine), nadležni Kolegijum u sastavu senator DRI Nikola N. Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i senator DRI Radule Žurić, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 20.12.2018. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Liberalne partije Crne Gore za 2017. godinu

MIŠLJENJE

Finansijskom revizijom je utvrđeno da je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Liberalne partije za 2017. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, osim za navedeno pod tačkom 9 - Poslovne knjige i tačkom 10.1.5. - Blagajna opštinskih odbora, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

Revizijom pravilnosti utvrđeno je da subjekt revizije nije sve finansijske i druge radnje uskladio sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju. Neusklađenosti su materijalno značajne ali iste nijesu prožimajuće, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **uslovno mišljenje** na reviziju pravilnosti.

Na izražavanje uslovnog mišljenja uticalo je sljedeće:

1. Partija je u 2017. godini ostvarila prihode u iznosu od 115.175,33€ što je više od planiranih prihoda za 35.175,00€ ili 44% i rashode u iznosu 144.393,54€ što je više za 69.393,00 ili 93% u odnosu na planirane, što ukazuje na nerealno planiranje prihoda i rashoda. Partija je planirala prihode i rashode na nivou Centrale a ostvareni prihodi i rashodi si iskazani na nivou Centrale i opštinskih odbora.
 - **Subjekt revizije treba da realnije planira prihode i rashode, a u slučaju ostvarivanja prihoda i rashoda u većem iznosu od planiranih, DRI preporučuje da isti izvrši korekciju Finansijskog plana. Takođe subjekt revizije treba da planira prihode i rashode na nivou Centrale i opštinskih odbora u cilju realnijeg planiranja istih.**
2. Revizijom je utvrđeno da je gotovinski iz blagajni opštinskih odbora izvršena isplata po osnovu troškova u iznosu od 702,41€ koji nijesu dokumentovani i isplata troškova u iznosu od 5.752,40€ koji nijesu adekvatno dokumentovani (nedostaju fiskalni računi ili dokaz o preuzimanju gotovine).

- **Subjekt revizije je dužan da sve isplate iz blagajne vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**
3. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije prilikom zapošljavanja dva lica nije vršio prijavu slobodnog radnog mjesta kako je to utvrđeno odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.
- **Subjekt revizije je dužan da Zavodu za zapošljavanje prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, kako je to definisano odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.**
4. Revizijom je utvrđeno da se u Glavnoj knjizi evidentiraju poslovne transakcije Glavnog odbora na osnovu knjigovodstvene dokumentacije, dok se poslovne transakcije opštinskih odbora evidentiraju na kraju godine na osnovu zaključnih listova i finansijskih izvještaja koje opštinski odbori dostavljaju Glavnom odboru Partije. Takođe je utvrđeno da se u Glavnoj knjizi poslovne transakcije opštinskih odbora ne evidentiraju hronološki već zbirno na kraju finansijske godine.
- **Subjekt revizije osim poslovnih transakcija koje se odnose na Glavni odbor u poslovnim knjigama treba da hronološki evidentira i poslovne transakcije opštinskih odbora. Evidentiranje treba vršiti na osnovu knjigovodstvene dokumentacije koju opštinski odbori dostavljaju Glavnom odboru Partije.**
5. Subjekt revizije je shodno ugovorima o djelu isplatio naknade u iznosu od 19.751,56€. Na osnovu opisa poslova i perioda angažovanja izvršioca ugovorima o djelu, utvrđeno je da administrativno tehnički poslovi u kancelariji opštinskog odbora, poslovi ažuriranja biračkog spiska i obilazak biračkih odbora, izrada baze podataka za lokalne izbore, poslovi međunarodne komunikacije i saradnje i poslovi vozača i kurira (sistemizovano radno mjesto) imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, pa je sa izvršiocima trebalo zaključiti ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.
- **Subjekt revizije za obavljanje poslova koji po prirodi i opisu imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos sa izvršiocima, treba da zaključuje ugovore o radu.**

6. Subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu sa izvršiocima nije obezbijedio dokaze o radno-pravnom statusu istih, pa se nije moglo utvrditi da li je pravilno izvršen obračun poreskih obaveza na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.
- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza, budući da se shodno odredbama člana 5 Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje za lica koja nijesu osigurana po drugom osnovu plaća osim poreza i doprinos za PIO.**
7. Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu utvrđeno je da isti nijesu ovjereni od strane nadležnog organa kako je to predviđeno članom 639 Zakona o obligacionim odnosima.
- **Subjekt revizije treba da ugovore o zakupu ovjeri od strane nadležnog organa shodno odredbama člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.**
8. Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije na isplaćene naknade fizičkim licima po osnovu angažovanja ugovorom o djelu (10.493,40 €) i po osnovu zakupa poslovnih prostora (7.754,00€) nije vršio obračun i isplatu poreskih obaveza, kako je to propisano članom 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.
- **Subjekt revizije je dužan da prilikom isplate naknada fizičkim licima obračuna i isplati poreske obaveze shodno članu 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.**
9. Partija u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava, već prihode po ovom osnovu evidentira na gotovinskoj osnovi, tj. u momentu uplate istih.
- **Preporučuje se subjektu revizije da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava koja će biti zasnovana na ovjereoju i usaglašenoj dokumentaciji.**

**Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević**

II OPŠTI PODACI

1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG“ br. 52/14,76/15 i 83/16);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, DRI br. 06-23-288/17 od 14.12.2017. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br. 40116/18-042-1186/2 od 29.06.2018. godine).

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalne partije Crne Gore vršena je u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG“ br. 07/15);
- Smjernicama o reviziji Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata;
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

2. Osnovni podaci o subjektu revizije

Liberalna partija Crne Gore (LPCG) je upisana u Registar političkih partija rješenjem Ministarstva pravde (br. 02-4356/04 od 02.11.2004 i Rješenjem br. 05-006/12-21420/2 od 09.11.2012. godine) u Registar političkih partija kod Ministarstva unutrašnjih poslova. Partiju predstavlja i zastupa predsjednik.

Organi LPCG utvrđeni Statutom su: Konferencija LPCG, predsjednik LPCG, potpredsjednici LPCG, Glavni odbor LPCG, Savjet LPCG, Poslanički klub, Predsjednički kolegijum i Vijeće časti LPCG.

3. FINANSIRANJE PARTIJE

Liberalna partija CG stiče prihode od članarine, dobrovoljnih priloga, izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala, organizacije stranačkih manifestacija, državnog budžeta, opštinskih budžeta i drugih zakonom dozvoljenih izvora. Glavni odbor LPCG određuje iznos članarine za svaku tekuću godinu. Visina članarine može biti kategorisana po pojedinim kategorijama članstva LPCG: poslanici, članovi u izvršnoj vlasti, stranački funkcioneri, studenti, penzioneri i sl.

3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava

Za redovan rad Partije u 2017. godini iz budžeta CG opredijeljena su sredstva u iznosu od 82.621,72€, dok su sredstva iz budžeta lokalnih samouprava istoj opredijeljena u iznosu od 28.092,67€.

3.2. Finansiranje iz privatnih izvora

Osim iz budžetskih sredstava Partija je u 2017. godini finansirana i iz privatnih izvora u iznosu 4.460,94€ (od članarina u iznosu od 1.646,00€ i ostalih prihoda u iznosu od 2.814,94€).

4. VRSTA REVIZIJE

Predmetna revizija ima karakter finansijske revizije i revizije pravilnosti.

5. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Liberalne partije Crne Gore za 2017. godinu.

6. CILJ REVIZIJE

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja i da li su
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

6.1. Kriterijumi za reviziju pravilnosti

- Zakon o političkim partijama ("Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 040/11, 059/11);
- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG“ br. 52/14, 76/15,83/16 i 92/17);
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br. 52/16);
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2017. godinu („Sl.list Crne Gore", br. 83/16, 42/17 i 89/17);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08...31/14, 53/14, 04/18);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br.047/08, 04/11 i 22/17);

- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Sl. list CG", br. 13/ 07...62/13, 08/15, 22/17);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 37/04, 78/06, 86/09, 14/12, 06/13, 62/13, 60/14 i 83/16);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. List CG“ br. 040/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut političkog subjekta;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2017. godinu;
- Program rada Partije za 2017. godinu.

7. Metodologija vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja, uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istinitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 2.165,90€ (1,50% od ostvarenih rashoda subjekta revizije koji su iznosili 144.393,00€).

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza državni revizor se upoznao sa pravnom regulativom, pribavljena je dokumentacija i informacije o poslovanju subjekta revizije, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura i drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Revizijom su revidirani sljedeći segmenti: računovodstvene evidencije i finansijski izvještaji, prihodi, rashodi i pozicije Bilansa stanja (stalna imovina, gotovina u blagajni i na žiro računima potraživanja i obaveze).

Pored revizije planiranih segmenata u postupku revizije je izvršena i provjera realizacije preporuke DRI datih u Izvještaju o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Partije za 2016. godinu.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

8. Sistem unutrašnjih kontrola

Partija je članom 42 Statuta utvrdila da unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja Partije vrši Nadzorni odbor i imenovala odgovorno lice za materijalno – finansijsko poslovanje - Generalnog sekretara. Partija je donijela sledeća unutrašnja akta: Statut, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i radu sekretarijata i sistematizaciji radnih mjesta.

Aktivnosti partijskih organa u 2017. godini

Partijski organi su shodno svojim nadležnostima u 2017. godini u dijelu finansijskog poslovanja donijeli sljedeća akta: Plan i program rada za 2017. godinu, Odluku o članarini za 2017. godinu, Odluku o popisu imovine i obaveza, Odluku o utvrđivanju limita za troškove telefona, Odluku o korišćenju sopstvenog vozila u službene svrhe, odluke o odobravanju novčane pomoći. U postupku revizije je utvrđeno da Odluka o korišćenju sopstvenog vozila u službene svrhe za potrebe Predsjednika opštinskog odbora u Bijelom Polju ne sadrži pravni osnov kao i da je potpisana od strane istog lica kome je dobrono korišćenje vozila.

8.1. Finansijski plan

Partija je shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela Finansijski plan za 2017. godinu. Shodno Finansijskom planu prihodi su planirani u iznosu od 80.000,00€, a rashodi su planirani u iznosu od 75.000,00€.

Prihodi su planirani iz budžeta CG u iznosu od 77.000,00€ i od članarina u iznosu od 3.000,00€. Rashodi su planirani za troškove zakupa kancelarijskih prostora u iznosu od 5.200,00€; režijske troškove u iznosu od 4.500,00€; članarina međunarodnim udruženjima u iznosu od 2.000,00€; troškove rada kancelarije mladih u iznosu od 1.000,00€; troškove goriva u iznosu od 5.000,00€; troškove ugovorenih naknada u iznosu od 9.500,00€; troškove zarada u iznosu od 18.000,00€; troškove proslave godišnjice Partije u iznosu od 2.000,00€; troškove organizovanja Kongresa u iznosu od 6.000,00€; troškove seminara i putne troškove u iznosu od 12.000,00€; troškove pomoći, sponzorstva i donacije u iznosu 2.500,00€; troškove reprezentacije u iznosu od 3.100,00€; troškove nabavke opreme u iznosu od 4.000,00€.

Partija je u 2017. godini ostvarila prihode u iznosu od 115.175,33€ što je više od planiranih prihoda za 35.175,00€ ili 44% i rashode u iznosu 144.393,54€ što je više za 69.393,00 ili 93% u odnosu na planirane, što ukazuje na nerealno planiranje prihoda i rashoda. Partija je planirala prihode i rashode na nivou Centrale a ostvareni prihodi i rashodi si iskazani na nivu Centrale i opštinskih odbora.

- **Subjekt revizije treba da realnije planira prihode i rashode, a u slučaju ostvarivanja prihoda i rashoda u većem iznosu od planiranih, DRI preporučuje da isti izvrši korekciju Finansijskog plana. Takođe subjekt revizije treba da planira prihode i rashode na nivou Centrale i opštinskih odbora u cilju realnijeg planiranja istih.**

8.2. Program rada

Partija je Programom rada za 2017. godinu između ostalog planirala sljedeće aktivnosti: rad po lokalnim odborima i priprema za lokalne izbore, rad na jačanju regionalne liberalne mreže LIBSEEN, rad sa Regionalnom politickom akademijom mladih liberala, konferencije i kongresi na evropskom nivou, redovne aktivnosti (okrugli stolovi, info punktovi, humanitarne akcije, sportski događaji), pripreme za redovnu izbornu Konferenciju Liberalne partije, održavanje Izborne Konferencije LPCG obilježavanje desetog međunarodnog Dana ljudskih prava, učešće na seminarima za mlade.

9. Poslovne knjige

Partija je dužna shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja voditi računovodstvenu evidenciju prihoda i rashoda po porijeklu, visini i strukturi u skladu sa propisima Ministarstva.

Partija obezbjeđuje sledeće poslovne knjige: dnevnik, glavnu knjigu i pomoćnu knjigu blagajne. Partija je računovodstvene evidencije prihoda vodila na gotovinskoj osnovi, dakle u momentu priliva sredstava na žiro račune subjekta revizije, a evidencije rashoda, imovine i obaveza na obračunskoj osnovi. U glavnoj knjizi su obezbijeđene evidencije imovine (stalne i obrtne), kapitala, obaveza, prihoda i rashoda, ali nije obezbijeđena evidencija potraživanja od lokalnih samouprava.

Revizijom je utvrđeno da se u Glavnoj knjizi evidentiraju poslovne transakcije Glavnog odbora na osnovu knjigovodstvene dokumentacije, dok se poslovne transakcije opštinskih odbora evidentiraju na kraju godine na osnovu zaključnih listova i finansijskih izvještaja koje opštinski odbori dostavljaju Glavnom odboru Partije. Takođe je utvrđeno da se u Glavnoj knjizi poslovne transakcije opštinskih odbora ne evidentiraju hronološki već zbirno na kraju finansijske godine.

- **Subjekt revizije osim poslovnih transakcija koje se odnose na Glavni odbor u poslovnim knjigama treba da hronološki evidentira i poslovne transakcije opštinskih odbora. Evidentiranje treba vršiti na osnovu knjigovodstvene dokumentacije koju opštinski odbori dostavljaju Glavnom odboru Partije.**

10. Finansijski izvještaji

Shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja Partija je u obavezi da Godišnji finansijski izvještaj podnosi Državnoj revizorskoj instituciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, a shodno Pravilniku o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima da isti podnose na propisanim obrascima.

Partija je Godišnji finansijski izvještaj za 2017. godinu dostavila Državnoj revizorskoj instituciji u predviđenom roku i na sledećim obrascima i to:

- Bilans uspeha - na obrascu BU;
- Bilans stanja - na obrascu BS;
- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu INT;
- Iskaz o promjenama na kapitalu - na obrascu IPK;
- Statistički Aneks.

10.1. Bilans stanja

Prema prezentiranim podacima u bilansu stanja iskazana je vrijednost imovine (aktiva) i vrijednost izvora sredstava (pasiva) u iznosu od po 31.288,00€.

U Aktivi Bilansa stanja iskazana je stalna imovina u iznosu od 11.120,00€, obrtna imovina koju čine (potraživanja i gotovina i gotovinski ekvivalenti) u iznosu od 20.168,00€, a u Pasivi je iskazan kapital u iznosu 26.655,00€ i kratkoročne obaveze u iznosu od 4.633,00€.

10.1.1. Evidentiranje i popis imovine

Partija evidenciju imovine obezbjeđuje u okviru Glavne knjige ali ne obezbjeđuje analitičku evidenciju iste. U Glavnoj knjizi je evidentirana imovina Glavnog odbora i opštinskog odbora Budva. Komisija imenovana Odlukom br.4/12 izvršila je popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2017. godine i sačinila Izvještaj o popisu u kojem je prezentirala podatke o imovini i obavezama Glavnog odbora, dok su podaci o imovini opštinskog odbora Budva prezentirani u popisnim listama.

Uvidom u Glavnu knjigu Partije utvrđeno je da vrijednost stalne imovine na dan 31.12.2017. godine po nabavnoj vrijednosti iznosi 16.630,17€, otpisnoj 5.510,02€ i sadašnjoj vrijednosti 11.120,15€.

Stalnu imovinu Partije čine kancelarijski namještaj i kompjuterska oprema.

10.1.2. Potraživanja

Potraživanja evidentirana u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 1.955.28€ odnose se na potraživanja od Centra za socijalni rad Podgorica po osnovu refundacije porodijskog bolovanja.

Partija u poslovnim knjigama ne obezbjeđuje evidentiranje potraživanja od lokalnih samouprava, već prihode po ovom osnovu evidentira na gotovinskoj osnovi, tj. u momentu uplate istih.

- **Preporučuje se subjektu revizije da u poslovnim knjigama obezbijedi evidenciju potraživanja od lokalnih samouprava koja će biti zasnovana na ovjerenj i usaglašenoj dokumentaciji.**

10.1.3. Novčana sredstva na žiro računima

Revizijom je utvrđeno da je subjekt revizije u 2017. godini poslovanje obavljao preko glavnog računa, računa opštinskih odbora i deviznog računa.

Subjekt revizije je u poslovnim knjigama, na dan 31.12.2017. godine iskazao depozite na žiro-računima u ukupnom iznosu od 18.204,68€ (na žiro račun GO iskazani su depoziti u iznosu od 15.816,93€, na deviznom u iznosu od 1.273,81€, dok su depoziti na žiro računima OO iskazani u ukupnom iznosu od 1.113,94€). Evidentirani depoziti potvrđeni su bančnim izvodima osim iskazanih depozita na žiro račun opštinskog odbora Kotor i Tivat. Subjekt revizije je naknadno uz Izjašnjenje na Preliminarni izvještaj dostavio dokaze za žiro račune Opštinskih odbora Kotor i Tivat.

10.1.4. Blagajna Glavnog odbora

Revizijom je utvrđeno da Partija obezbjeđuje blagajničko poslovanje na nivou Centrale i opštinskih odbora.

Uvidom u izvode iz banke i blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je tokom 2017. godine za potrebe blagajne Glavnog odbora podignuta gotovina u iznosu od 8.005,00€.

Revizijom je utvrđeno da su iz blagajne GO izvršene isplate troškova goriva u iznosu od 1.354,01€, troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu u iznosu 6.421,39€, troškovi reprezentacije u iznosu od 206,54€ i ostali troškovi u iznosu od 23,06€. Troškovi goriva i reprezentacije su dokumentovani fiskalnim računima.

Troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu u iznosu od 6.421,39€ odnose se na troškove dnevnica u zemlji i inostranstvu u iznosu od 5.343,20€, troškove upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 281,64€, troškove prevoza u iznosu od 291,29€, troškove goriva u iznosu od 419,56€,

troškove smještaja na službenom putu u iznosu od 70,00€ i troškove putnog osiguranja u iznosu od 15,00€. Troškovi službenih putovanja su dokumentovani putnim nalogima uz koje je priložena ostala potrebna dokumentacija za pravdanje navedenih troškova osim izvještaja sa službenog puta. Uvidom u putne naloge utvrđeno je da veći broj putnih naloga ne sadrži zadatak lica koji se upućuje na službeni put.

Isplate troškova po putnim nalogima vršene su: predsjedniku, potpredsjednicima, generalnom sekretaru, članovima GO, predsjednicima i potpredsjednicima OO, potparolu, koordinatoru, sekretarici, savjetniku i članovima mladih LPCG po osnovu službenih putovanja u zemlji i inostranstvo.

10.1.5. Blagajna opštinskih odbora

Revizijom je utvrđeno da se blagajničko poslovanje opštinskih odbora ne obezbjeđuje kroz dnevnik blagajne, osim opštinskog odbora Budva.

Uvidom u blagajničku dokumentaciju utvrđeno je da je gotovina u blagajnama Opštinskih odbora na dan 01.01.2017. godine iznosila 18,38€. Za potrebe blagajni opštinskih odbora podignuta je gotovina u iznosu od 21.154,59€, a iz blagajne je izvršena isplata u iznosu od 21.164,68€, tako da je gotovina na dan 31.12.2017. godine iznosila 8,29€.

Revizijom je utvrđeno da su iz blagajne vršene isplate po osnovu troškova u iznosu od 12.284,30€ i isplate po osnovu plaćanja obaveza prema dobavljačima u iznosu od 8.880,38€.

Plaćanje obaveza u iznosu od 8.880,38€ izvršeno je prema dobavljačima za nabavku opreme u iznosu od 413,55€, nabavku materijala u iznosu od 1.048,00€, nabavku goriva i energije u iznosu od 2.275,58€, telefonske usluge u iznosu od 798,80€, usluge održavanja opreme u iznosu od 1.633,67, ugostiteljske usluge u iznosu od 2.710,00€. Revizijom je utvrđeno da dio izvršenih isplata u iznosu od 4.008,00€ nije adekvatno dokumentovan (nedostaju dokazi o preuzimanju gotovine ili fiskalni računi).

Gotovinski isplaćeni troškovi iz blagajni opštinskih odbora se odnose na troškove materijala u iznosu od 412,63€, troškove goriva i energije u iznosu od 257,54€, troškove službenih putovanja u iznosu od 9.054,40€, troškove fiksne i mobilne telefonije u iznosu od 126,27€, troškove zakupa poslovnog prostora u iznosu od 1.500,00€, troškove reprezentacije u iznosu od 61,50€, ostale rashode u iznosu od 143,09€ i rashode iz ranijih godina u iznosu od 728,87€. Revizijom je utvrđeno da troškovi službenog putovanja u iznosu od 162,00€ nijesu evidentirani u poslovnim knjigama.

Tabelarni pregled isplaćenih troškova iz blagajni opštinskih odbora:

Konto	Naziv konta	OO Podgorica	OO Budva	OO Nikšić	OO Bijelo Polje	Ukupno	% učešća
1	Dobavljači u zemlji	0,00	5.104,39	0,00	3.775,99	8.880,38	41,96%
2	Troškovi materijala	0,00	121,14	291,49	0,00	412,63	1,95%
3	Troškovi goriva i energije	0,00	0,00	257,54	0,00	257,54	1,22%
4	Troškovi službenih putovanja	5.101,20	0,00	853,50	0,00	9.054,40	42,78%
5	Troškovi transportnih i PTT usluga	0,00	0,00	126,27	0,00	126,27	0,60%
6	Troškovi zakupnina	0,00	0,00	1.500,00	0,00	1.500,00	7,09%
7	Troškovi reprezentacije	61,50	0,00	0,00	0,00	61,50	0,29%
8	Ostali rashodi	143,09	0,00	0,00	0,00	143,09	0,68%
9	Rashodi iz ranijih godina	0,00	728,87	0,00	0,00	728,87	3,44%
Ukupno		6.804,59	6.116,40	3.250,00	4.993,69	21.164,68	100,00%

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim isplatama iz blagajni opštinskih odbora imaju isplate po osnovu troškova službenih putovanja sa 42,78%, isplate obaveza prema dobavljačima sa 41,96% i isplate po osnovu zakupa sa 7,09% i sl.

Na osnovu prezentiranih podataka se konstatuje da je iz blagajne opštinskog odbora Podgorica isplaćen iznos od 6.804,59€, opštinskog odbora Budva iznos od 616,40€, opštinskog odbora Nikšić iznos od 3.250,00€ i opštinskog odbora Bijelo Polje iznos od 4.993,69€.

Revizijom je utvrđeno da gotovinski izvršene isplate po osnovu troškova telefonskih usluga u iznosu od 702,41€ nijesu dokumentovane, dok isplate (po osnovu nabavke kancelarijskog materijala i sitnog inventara u iznosu 919,14€, troškovi fiskne telefonije 96,39€ i troškovi iz prethodne godine u iznosu od 728,87€ su neadekvatno dokumentovane (nedostaju fiskalni računi).

- **Subjekt revizije je dužan da sve isplate iz blagajne vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**

Partija je iz blagajne Glavnog odbora i blagajni opštinskih odbora isplatila gotovinski iznos od 29.169,68€ što čini 20% ukupnih troškova.

- **Preporučujemo subjektu revizije da smanji gotovinske isplate i da plaćanje vrši preko žiroa računa.**

10.1.6. Kapital

Kapital je u poslovnim knjigama subjekta revizije iskazan u iznosu od 26.654,52€, a odnosi se na osnovni kapital u iznosu od 11.526,85€ i neraspoređenu dobit (umanjena za gubitak tekuće i prethodne godine) u iznosu 15.127,00€.

10.1.7. Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze evidentirane su u iznosu od 2.700,41€ i iste se odnose na: obaveze prema dobavljačima u iznosu od 471,65€ i obaveze po osnovu poreskih obaveza na zarade i naknade u iznosu od 2.228,76€.

U poslovnim knjigama Partije iskazana su i pasivna vremenska razgraničenja (PVR) u iznosu od 1.933,47€ od kojih se iznos od 1.677,95€ odnosi na prethodnu godinu prenešen kao početno stanje u 2017. godini.

10.2. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 115.175,00€, rashodi u iznosu 144.393,00€ i finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od 29.218,00€.

10.2.1. Prihodi

Partija je u 2017. godini u poslovnim knjigama evidentirala ukupne prihode u iznosu od 115,175,33€. Evidentirani prihodi odnose se na prihode od dotacija drugih partija u iznosu od 74.800,60€, prihode iz budžeta lokalne samouprave u iznosu od 28.092,67€, prihode od refundacije u iznosu od 7.821,12€, prihode od članarina u iznosu od 1.646,00€ i ostale prihode u iznosu od 2.814,94€.

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda u 2016 i 2017. godini

Redni broj	Vrsta prihoda	Iznos u 2016 .godini	% učešća	Iznos u 2017.godini	% učešća	Povećanje / smanjenje
1	Prihodi od drugih političkih subjekata	28.082,88	17,61%	74.800,60	64,94%	46.717,72
2	Prihodi iz budžeta lokalne samouprave	26.255,00	16,46%	28.092,67	24,39%	1.837,67
3	Prihodi od refundacije	99.855,22	62,61%	7.821,12	6,79%	-92.034,10
4	Prihodi od članarina	1.490,00	0,93%	1.646,00	1,43%	156,00
5	Prihodi od priloga	400,00	0,25%	0,00	0,00%	-400,00
6	Ostali poslovni prihodi	3.417,00	2,14%	2.814,94	2,44%	-602,06
	Ukupno	159.500,10	100,00%	115.175,33	100,00%	-44.324,77

Prihodi od drugih političkih partija

Partija je u poslovnim knjigama iskazala prihode od koalicionih članica (DPS i Socijaldemokrate) u iznosu od 74.800,60€. Liberalna partija je učestvovala na izborima u koaliciji sa navedenim političkim partijama i osvojila poslaničke mandate i po tom osnovu ostvarila sredstva za finansiranje redovnog rada.

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava

Prihodi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 28.092,67€ odnose se na prihode od lokalnih samouprava u iznosu od 21.855,80€, od koalicionih članica po osnovu osvojenih odborničkih mandata na lokalnim izborima u Budvi u iznosu od 4.610,00€ i prihode po osnovu korektivnih knjiženja u iznosu od 1.626,87€.

Prihodi iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 21.855,67€ odnose se na prihode od Glavnog grada Podgorica u iznosu od 6.315,36€, od opštine Nikšić u iznosu od 2.631,66€, opštine Budva u iznosu od 2.415,38€ i opštine Kotor u iznosu od 10.493,40€. Prihodi od opštine Kotor nijesu uplaćivani na žiro račun Partije već su isti Ugovorom o cesiji usmjereni za izmirivanje obaveze prema fizičkom licu angažovanom ugovorom o djelu za obavljanje administrativnih poslova.

Prihodi od refundacija

Prihodi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 7.821,12€, odnose se na uplate od Centra za socijalni rad Podgorica po osnovu refundacije sredstava za porodiljsko bolovanje.

Prihodi od članarine

Partija je shodno Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja donijela odluku o visini članarine za 2017. godinu. Odlukom je utvrđena obaveza plaćanja članarine funkcionera Partije na državnom i lokalnom nivou u iznosu od 3% primanja, i članova Partije koji su u stalnom radnom odnosu u mjesečnom iznosu od 1,00€, dok su penzioneri studenti i nezaposlena lica oslobođeni plaćanja članarine. Po osnovu uplate članarine subjekt revizije je izkazao prihode u iznosu od 1,646,00€. Članarinu je uplatilo 26 (dvadeset šest lica) u iznosu od 12,00€ do 420,00€. Uplata članarine je vršena shodno članu 6 Zakona.

Ostali prihodi

Ostali prihodi iskazani su u iznosu od 2.814,94€ a odnose se na prihode od ukidanja rezervisanja sredstava za članarine međunarodnim asocijacijama u iznosu od 2.800,00€, prihode od kamata u iznosu od 12,02€ i ostale prihode u iznosu od 2,92€.

10.2.2. Rashodi

Partija je u 2017. godini ostvarila ukupne troškove u iznosu od 144.393,54€ i isti se odnose na: troškove materijala u iznosu od 2.863,17€, troškove goriva i energije u iznosu od 9.315,80€, troškove bruto zarada, poreza i doprinosa u iznosu od 33.695,66€, troškove ugovorenih naknada u iznosu od 25.011,56€, troškove službenih putovanja u iznosu od 19.432,70€, troškove telefona i prevoza u iznosu od 4.396,77€, troškove održavanja u iznosu od 1.633,67€, troškove zakupnina u iznosu od 7.753,89€, troškove štampe u iznosu od 741,30€, troškove reklame i propagande u iznosu od 9.447,36€, troškove amortizacije u iznosu od 2.025,71€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 4.284,52€, troškove reprezentacije u iznosu od 8.411,19€, troškove premija osiguranja u iznosu od 272,54€, troškove platnog prometa u iznosu od 646,62€, troškove članarina u iznosu od 3.183,39€, ostale rashode 5.303,09€ i rashode iz ranijih godina u iznosu od 5.974,60€.

Tabelarni pregled ostvarenih rashoda u 2016. i 2017 godini

Redni broj	konto	Opis troška	Troškovi za 2016.godinu	% učešća	Troškovi za 2017.godinu	% učešća	Povećanje/ smanjenje
1	512	Troškovi materijala	8.178,37	5,13%	2.863,17	1,98%	-5.315,20
2	513	Troškovi goriva i energije	6.689,30	4,20%	9.315,80	6,45%	2.626,50
3	520,521	Troškovi bruto zarada, poreza i doprinosa	29.682,52	18,64%	33.695,66	23,34%	4.013,14
4	522,525	Troškovi ugovorenih naknada	31.865,45	20,01%	25.011,56	17,32%	-6.853,89
5	529	Troškovi službenih putovanja	20.829,49	13,08%	19.432,70	13,46%	-1.396,79
6	531	Troškovi telefona i prevoza	4.185,44	2,63%	4.396,77	3,04%	211,33
7	532	Troškovi održavanja	0,00	0,00%	1.633,67	1,13%	1.633,67
8	533	Troškovi zakupnina	9.227,56	5,79%	7.753,89	5,37%	-1.473,67
9	534	Troškovi štampe	746,50	0,47%	741,30	0,51%	-5,20
10	535	Troškovi reklame i propagande	24.128,69	15,15%	9.447,36	6,54%	-14.681,33
11	536	Troškovi strajivanja	760,00	0,48%	0,00	0,00%	-760,00
12	540	Troškovi amortizacije	1.307,00	0,82%	2.025,71	1,40%	718,71
13	550	Troškovi neproizvodnih usluga	1.132,00	0,71%	4.284,52	2,97%	3.152,52
14	551	Troškovi reprezentacije	7.330,73	4,60%	8.411,19	5,83%	1.080,46
15	552	Troškovi premija osiguranja	272,54	0,17%	272,54	0,19%	0,00
16	553	Troškovi platnog prometa	561,43	0,35%	646,62	0,45%	85,19
17	554	Troškovi članarina	0,00	0,00%	3.183,39	2,20%	3.183,39
18	561,562	Finansijski rashodi	3.201,84	2,01%	0,00	0,00%	-3.201,84
19	559,579	Ostali rashodi	7.955,00	4,99%	5.303,09	3,67%	-2.651,91
20	591	Rashodi iz ranijih godina	1.228,67	0,77%	5.974,60	4,14%	4.745,93
UKUPNO			159.282,53	100,00%	144.393,54	100,00%	-14.888,99

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se da najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi bruto zarada, poreza i doprinosa sa 23,34%, troškovi ugovorenih naknada sa 17,32%, troškovi službenih putovanja sa 13,46%, troškovi goriva i energije sa 6,45%, troškovi zakupnina sa 5,37% i sl.

Troškovi materijala (konto 512)

Troškovi materijala su evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 2.863,17€. Uzorkom je obuhvaćen iznos od 2.233,69€ ili 78% ovih izdataka. Od nevedenih troškova gotovinski iz blagajne isplaćen je iznos od 435,69€ koji je objašnjen u dijelu izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje.

Revidirani troškovi odnose se na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 798,00€, troškove ostalog materijala u iznosu od 250,00€ i troškove usluga tekućeg održavanja u iznosu od 750,00€.

Navedeni troškovi su plaćeni preko žiro računa i isti su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi električne energije i goriva (konto 513)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 9.315,80€, revidirani su uzorkom od 49% tj. u iznosu od 4.571,77€.

Od revidiranih troškova gotovinski iz blagajne isplaćen je iznos od 1.611,55€, a iznos od 2.960,22€ preko žiro računa.

Revizijom je utvrđeno da se troškovi plaćeni preko žiro računa odnose na: troškove goriva u iznosu od 2.325,58€, troškove električne energije u iznosu od 169,57€, troškove komunalnih usluga - vodovod i kanalizacija u iznosu od 49,60€ i troškove pomoći fizičkim licima u iznosu od 415,47€.

Troškovi goriva, električne energije i komunalnih usluga su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi pomoći fizičkom licu dokumentovani su odlukom uz koju su priloženi i računi za potrošnju električne energije (troškovi pomoći nijesu evidentirani na odgovarajuće konto).

Zarade i zapošljavanje

Partija je krajem 2016. godine donijela Pravilnik o organizaciji, sistematizaciji radnih mjesta i radu Sekretarijata kojim je sistematizovano sedam radnih mjesta: Generalni sekretar, Šef službe za komunikaciju sa javnošću; Šef službe za administrativno – tehnička pitanja; Šef službe obezbjeđenja, vozač, kurir; Šef službe za marketing; Računovođa i Blagajnik.

Partija je u 2017. godini zaključila dva ugovora o radu na određeno vrijeme. Uvidom u personalne dosjeee konstatovano je da nije vršena prijava slobodnih radnih mjesta Zavodu za zapošljavanje kako je to utvrđeno članom 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti. Ugovori o radu sadrže sve bitne elemente u skladu sa članom 23 Zakona o radu.

- **Subjekt revizije je dužan da Zavodu za zapošljavanje prijavi slobodna radna mjesta radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, kako je to definisano odredbama člana 26 Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti.**

Takođe je utvrđeno da je Partija u 2017 godini za obavljanje poslova angažovala dva izvršioca putem Sporazuma o ustupanju zaposlenih i to jedno lice za period od 01.01.2017- 31.03.2017 godine, dok drugo za period od maja do decembra 2017 godine.

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca (konto 520,521)

Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca iskazani su u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 33.695,66€ i odnose se na troškove neto zarada u iznosu od 19.86,00€, troškove poreza na zarade i naknade u iznosu od 2.759,88€ troškove doprinosa na teret zaposlenih u iznosu od 7,143.04€, troškove doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 3,518.72€, troškove prireza na porez na zarade i naknade u iznosu od 414,02€. Subjekt revizije je sačinio IOPPD obrasce i shodno izjavi odgovornog lica iste dostavio elektronskim putem nadležnom organu, o čemu nije prezentiran dokaz.

Troškovi neto naknada po ugovorima o djelu (konto 522,525)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 25.011,56€. odnose se na isplaćene naknade izvršiocima angažovanim ugovorom o djelu u iznosu od 19.751,56€ i naknade članovima predsjedništva u iznosu od 5.260,00€. Od isplaćenih naknada po ugovoru o djelu na neto naknade se odnosi iznos od 18.709,00€ a na poreske obaveze iznos od 1.042,16€.

Po ugovoru o djelu izvršioci su angažovani za obavljanje sljedećih poslova: angažovanje oko stručne pripreme poslanika Partije u Skupštini, ažuriranje biračkog spiska i obilazak biračkih odbora, usluge montaže, izrada reklamnog materijala, anketiranje građana, usluge održavanja poslovnih prostorija, izvođenje himne, usluge krećenja, usluge snimanja i fotografisanja, usluge izrade spotova, organizovanje i priprema za predkongresne aktivnosti, poslovi kurira i vozača, izrade baze podataka za lokalne izbore, poslovi međunarodne komunikacije i saradnje obavljanje administrativno tehničkih poslova u kancelariji opštinskog odbora u Kotoru. Na osnovu opisa poslova i perioda angažovanja izvršioca ugovorima o dijelu, utvrđeno je da sljedeći poslovi: obavljanje administrativno tehničkih poslova u kancelariji opštinskog odbora, ažuriranje biračkog spiska i obilazak biračkih odbora, izrade baze podataka za lokalne izbore, poslovi međunarodne komunikacije i saradnje, poslovi vozača i kurira imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, pa je sa izvršiocima trebalo zaključiti ugovore o radu, a ne ugovore o djelu.

- **Subjekt revizije za obavljanje poslova koji po prirodi i opisu imaju obilježje posla za koji se zasniva radni odnos sa izvršiocima treba da zaključuje ugovore o radu.**

Ugovorima o djelu je angažovano 22 lica, neto naknade su isplaćivane u iznosima od 100,00€ do 10.493,40€ po izvršiocu za period angažovanja.

Naknade u iznosu od 10.493,40€ isplaćene su licu angažovanom za obavljanje administrativno tehničkih poslova u kancelariji opštinskog odbora u Kotoru (period angažovanja dvanaest mjeseci). Revizijom je utvrđeno da je ugovorena naknada isplaćivana u bruto iznosu od 874,45€. Subjekt revizije nije prezentirao dokaze da su plaćene poreske obaveze po ovom osnovu.

Subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu sa izvršiocima nije obezbijedio dokaze o radno-pravnom statusu istih, pa se nije moglo utvrditi da li je pravilno izvršen obračun poreskih obaveza na isplaćene naknade, budući da se poreske obaveze ne obračunavaju na isti način za lica u radnom odnosu i nezaposlena lica.

- **Subjekt revizije prilikom angažovanja izvršilaca po ugovoru o djelu treba da obezbijedi podatke o radno-pravnom statusu svih angažovanih lica u cilju pravilnog obračuna poreskih obaveza, budući da se za lica koja nijesu osigurana po drugom osnovu plaća osim poreza i doprinos za PIO shodno odredbama člana 5 Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Naknade u iznosu od 5.260,00€ su isplaćene za četiri člana Predsjedništva shodno Odluci br. 05/09 od 24.09.2014. godine, kojom je utvrđeno da članovi predsjedništva koji nijesu u radnom odnosu i nemaju mjesečnih primanja po drugom osnovu imaju pravo na mjesečnu naknadu u visini od 45% prosječne zarade u Crnoj Gori. Naknade su isplaćivane u iznosu od 400,00€ do 2.330,00€.

Troškovi službenih putovanja (konto 529)

Ostali lični rashodi evidentirani su u poslovnim knjigama u iznosu od 19.432,70€. Dio navedenih rashoda u iznosu od 14.896,74€ isplaćen je gotovinski iz blagajne i objašnjen je u dijelu izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje, dok je iznos od 4.535,96€ plaćen preko žiro računa i odnosi se na: troškove prevoza na službenom putu u iznosu od 157,50€, troškove usluga oglašavanja na društvenim mrežama – Facebook u iznosu od 179,24€, troškove avio karata u iznosu od 2.714,94€, troškove smještaja i ishrane na službenom putu u iznosu od 1.067,23€, troškove naknada za službeni put u inostranstvo u iznosu od 417,05€. Troškovi plaćeni preko žiro računa su adekvatno dokumentovani ali isti nijesu evidentirani na odgovarajuće konto.

Troškovi prevoza i telefona (konto 531)

Troškovi prevoza i telefona evidentirani su u poslovnim knjigama u iznosu od 4.396,77€. Uzorkom je obuhvaćen iznos od 2.416,11€ ili 54,95%. Revidirani troškovi se odnose na troškove fiksne i mobilne telefonije, troškove zakupa internet domena i troškove usluga prevoza. Revizijom je utvrđeno da dio troškova u iznosu od 702,00€ koji su isplaćeni gotovinski iz blagajne Bijelo Polje nijesu dokumentovani.

Troškovi usluga održavanja - (konto 532)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 1.633,67€, odnose se na troškove usluga održavanja službenih prostorija i usluga izvođenja gipsanih radova. Troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača.

Troškovi zakupa poslovnih prostora (konto 533)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 7.753,89€ odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora (u Bijelom Polju, Nikšiću, Beranama, Cetinju i Pljevljima).

Troškovi zakupa poslovnih prostora dokumentovani su ugovorima o zakupu zaključenim sa fizičkim i pravnim licima. Mjesčna zakupnina iznosila je od 70,00€ do 250,00€. Dio navedenih troškova u iznosu od 1.500,00€ plaćeno je gotovinski iz blagajni.

Uvidom u prezentirane ugovore o zakupu utvrđeno je da isti nijesu ovjereni od strane nadležnog organa kako je to predviđeno članom 639 Zakona o obligacionim odnosima.

- **Subjekt revizije treba da ugovore o zakupu ovjeri od strane nadležnog organa shodno odredbama člana 639 Zakona o obligacionim odnosima.**

Revizijom je utvrđeno da na isplaćene naknade fizičkim licima po osnovu zakupa nije vršen obračun i isplata poreskih obaveza, što nije u skladu sa članom 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Subjekt revizije je dužan da prilikom isplate naknada fizičkim licima po osnovu zakupa poslovnih prostora obračuna i isplati poreske obaveze shodno članu 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.**

Troškovi štampe (konto 534)

Troškovi iskazani u iznosu od 741,30€ odnose se na troškove dnevne štampe i troškove godišnje pretplate na katalog propisa. Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama.

Troškovi reklame i propagande (konto 535)

Troškovi reklame i propagande u poslovnim knjigama Partije iskazani su u iznosu od 9.447,36€. Navedeni troškovi su revidirani uzorkom od 91% ili iznos od 8.577,92€. Revidirani troškovi se odnose na troškove oglašavanja na društvenim mrežama u iznosu od 662,34€, troškove reklamnog materijala i promotivnih usluga u iznosu od 3.608,20€, troškove usluga fotokopiranja u iznosu od 261,67€, troškove javnog oglašavanja u dnevnoj štampi i drugim medijima u iznosu od 416,50€ i troškove tehničke realizacije konvencija (zakup audio i video opreme, usluge montaže, transporta,) u iznosu od 3.629,21€.

Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača a troškovi oglašavanja na društvenim mrežama su dokumentovani bančnim izvodima.

Troškovi amortizacije (konto 540)

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama subjekta revizije u iznosu od 2.025,71€ odnose se na troškove obračunate amortizacije za 2017. godinu.

Troškovi neproizvodnih usluga (konto 550)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 4.284,52€ odnose se na: troškove knjigovodstvenih usluga u iznosu od 3.220,00€ i troškove usluga Agencije za posredovanje u zapošljavanju u iznosu od 1.064,52€. Troškovi su dokumentovani fakturama ovlašćenih kuća za obavljanje knjigovodstvenih poslova i fakturama Agencije za posredovanje po osnovu ustupanja jednog zaposlenog na period od tri mjeseca Partiji.

Troškovi reprezentacije (konto 551)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama Partije u ukupnom iznosu od 8.411,19€ odnose se na troškove reprezentacije. Od navedenih troškova revidiran je iznos od 7.516,86€ ili 89,36%. Revidirani troškovi odnose se na troškove ugostiteljskih usluga u iznosu od 7.128,20€ i troškove prevoza u iznosu od 120,00€. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

Troškovi premija osiguranja (konto 552)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 272,54€ odnose se na troškove osiguranja imovine. Navedeni troškovi su dokumentovani.

Troškovi platnog prometa (konto 553)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 646,62€ odnose se na troškove bančnih provizija.

Troškovi članarina (konto 554)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 3.183,39€ odnose se na troškove članarina u međunarodnim organizacijama. Troškovi su dokumentovani fakturama navedenih organizacija.

Ostali rashodi (konto 559 i 579)

Ostali troškovi iskazani su u poslovnim knjigama u iznosu od 5.303,09€. Od navedenih troškova revidiran je iznos od 4.443,09€ ili 84%. Revidirani troškovi se odnose na troškove pomoći i sponzorstva fizičkim, pravnim licima u iznosu od 4.210,00€, ostale rashode u iznosu od 143,09€ i troškove knjigovodstvenih usluga u iznosu od 50,00€. Dio troškova od 40,00€ nije dokumentovan.

Troškovi pomoći u iznosu od 4.210,00€ odnosi se na troškove pomoći fizičkim licima u iznosu od 2.600,00€ i pravnim licima u iznosu od 1.610,00€. Troškovi su dokumentovani odlukama Partije uz zahtjeve fizičkih i pravnih lica koji su tražili pomoć. Pomoć fizičkim licima je isplaćena za liječenje, školovanje, učestvovanje na takmičenjima i manifestacijama, u stanju socijalne potrebe na ime refundacije troškova električne energije. Ostali troškovi u iznosu od 143.00€ plaćeni su gotovinski iz blagajne.

Rashodi iz ranijih godina (konto 591)

Troškovi iskazani u poslovnim knjigama u iznosu od 5.974,60€ odnose se na troškove iz ranijih godina u iznosu od 1.795,90€ i troškove po osnovu korektivnih knjiženja u iznosu od 3.866,45€. Troškovi iz ranijih godina iskazani su po osnovu troškova reklamnog materijala, troškova javnog izvršitelja, troškova snimanja i troškova zatezne kamate. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani. Troškovi korektivnog knjiženja iskazani su po osnovu sprovedenih korektivnih knjiženja na kontu depozita na žiro računima.

IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNE GODINE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu su utvrđene određene nepravilnosti i nedostaci i date preporuke za otklanjanje istih a odnose se na:

- 1. Subjekt revizije treba da realnije planira prihode i rashode, a u slučaju ostvarivanja prihoda i rashoda u većem iznosu od planiranih, DRI preporučuje da isti izvrši korekciju Finansijskog plana.**
- 2. Subjekt revizije je dužan da sve prihode i rashode evidentira u Glavnoj knjizi i da iste iskaže u Godišnjem finansijskom izvještaju.**
- 3. Subjekt revizije je dužan da sve isplate sa žiro računa i iz blagajne vrši na osnovu adekvatne i potpune dokumentacije shodno članu 19 Zakona o računovodstvu.**
- 4. Subjekt revizije treba da izvrši usaglašavanje depozita evidentiranih u poslovnim knjigama sa istim iskazanim na bančnim izvodima i da shodno utvrđenim razlikama izvrši korektivna knjiženja u poslovnim knjigama.**
- 5. Subjekt revizije osim poslovnih transakcija koje se odnose na Glavni odbor u poslovnim knjigama treba da hronološki evidentira i poslovne transakcije opštinskih odbora. Evidentiranje treba vršiti na osnovu knjigovodstvene dokumentacije koju opštinski odbori dostavljaju Glavnom odboru Partije.**
- 6. Subjekt revizije sa izvršiocom za obavljanje administrativnih poslova u OO Nikšić treba da zaključi ugovor o radu.**
- 7. Subjekt revizije je dužan da na isplaćene naknade po osnovu ugovora o autorskom honoraru obračuna i isplati poreske obaveze shodno Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.**
- 8. Preporučuje se subjektu revizije da internim aktom uredi materijalno finansijsko poslovanje opštinskih odbora.**
- 9. Subjekt revizije nabavljenu opremu treba da evidentira na odgovarajuće konto u okviru klase 0 – stalna imovina.**
- 10. Subjekt revizije treba da sve troškove evidentira na odgovarajuća konta shodno važećem Pravilniku.**

Revizijom Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2017. godinu utvrđeno je da je subjekt revizije **realizovao preporuke br 2 i 9, djelimično realizovao preporuku br.10 i nije realizovao preporuke br.1,3,4,5,6.7 i 8.**

Izvještaj pripremila

Slavka Tomić, načelnica u Sektoru

**Senator DRI
Rukovodilac Kolegijuma
Nikola N. Kovačević**